

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List iahaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K' 25—
polletno . . . K' 12-50
četrletno . . . K' 6-30
mesečno . . . K' 2-10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K' 28—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K' 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inserate) se
plačuje od čveterostopne
petit vrste po 12 h, za
večkrat natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 262.

Telefonska številka 65.

Celje, v torek, dne 16. novembra 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Obletnica Bienerthove vlade.

V nedeljo je poteklo leto, kar je stopil baron Bienerth na čelo avstrijske vlade. In to po oni znameniti noči, ko so se vodilni češki in nemški politiki trudili sestaviti koalicijsko ministerstvo. Nemška vladajočelnost in pa trdovratno, državi in njenim interesom škodljivo zastopanje načela, da mora v Avstriji vladati manjšina nad večino, je onemogočila sestavitve parlamentarnega koalicijskega ministerstva. Cesar si je sicer želel tako vlado, a ker se je izkazalo, da je vsled odpora Nemcev, ki se bore z zadnjimi silami za hegemonijo v Avstriji, ni bilo mogoče doseči, se je sestavilo napol parlamentarno ministerstvo, takozvani kabinet Bienerth št. 1.

Novemu kabinetu že pri njegovem rojstvu ni nikdo obetal dobrih časov in političnih uspehov. Saj se češko-nemški oz. narodnostni spor v Avstriji ni poravnal in bilo je vsak čas pričakovati, da se poostri bolj ko kedaj poprej. Naloga vsakega avstrijskega državnika je gotovo, da skuša najti sredstev in potov do rešitve ali vsaj ublažitve teh sporov. Tudi Bienerth si jo je zastavil. Mož je sicer takoj spočetka skromno priznal, da hoče le gladiti in pripravljati pot onemu, ki pride za njim in reši življensko vprašanje naše monarhije, to je narodnostno. Igral je vlogo Janeza Krstnika — ako ne z istim uspehom ko ta, tega ni morda toliko kriv sam kolikor njegovi zaščitniki in podporniki v nemškem taboru ter tisti visoki krogi, ki so mnenja, da nam je treba za dosego notranjega miru iste politike kakor proti balkanskim državicam; namreč politike nasilstva.

Država pa mora neglede notranjih narodnostnih homatij živeti naprej, zato je Bienerth proglasil, da bode njegovo ministerstvo upravno, ki bode v prvi vrsti skrbelo za energično, postavno in nepristransko administracijo. Žal, da si stoje glede tega vprašanja pri nas slovanski in nemški nazori v diametralnem nasprotju. Dočim si Slovani žele

resnično pravično notranjo upravo, razumejo Nemci pod to označbo varovanja dosedanjega Slovanom krivičnega stanja in početja. In tako smo doživeli pod vlado tega „upravnega“ kabineta, ki se je navzlic svoji celo od krone pohvaljeni pravičnosti in nepristranosti identificiral z nemškimi nazori o avstrijski državni upravi, tako nasilno, naravnost surovo podpiranje nemških interesov ko še nikoli poprej. Nemški narodni sveti so postali pri nas vrhovni gospodarji; uradnikov ne nastavlja pri nas več država temveč znani kranjski renegetaj. Vse naše pritožbe so bile zastojne; ministerstva so postala posredovalnice za službe slabo kvalifikovanim individuum, ki so si malodane izkričali pluća po hujškajočih shodih, postala so gnjezda protekcije, ki utegne najti enakovrednih vzorcev le še v matički Rusiji. Ali je storil naš ministerski predsednik jeden sam korak proti tem razmeram? Ali je kedaj mislil na to, da so take razmere nemogoče v dobro urejeni pravni državi, da se morajo vsi domoljubi energično boriti proti njim da ne izgine v slovanskem prebivalstvu zadnji čut zaupanja do države? Bienerth ni mislil na to, nasprotno, slabo in enostransko je poučil vladarja in potem dal njegovo izjavo na naravnost ciničen način izrabit.

Ako odločuje končni uspeh o vrednosti in vsebini kake politike, potem moramo reči, da se je Bienerthu ponesrečil popolnoma tudi glavni del njegovega programa, namreč priprave za sklep miru med narodi. Kakor je že rekel enkrat Bienerth: Treba bode ublažiti strasti narodnostnega boja in ustvariti predpogoje za miren, pozitiven dogovor. Pa kako se je držal Bienerth teh lepih besed? Tako, da je avstrijske Slovane razdražil do skrajnosti. Namesto „mirnega, pozitivnega dogovora“ je zavezal med Slovani in Nemci še globokejši, še širši prepad. Eno je sicer dosegel Bienerth, proti svoji volji seveda: začetek združitve vseh avstrijskih Slovanov, ki je potrebna za končni, odločilni boj. Ta uspeh bode

treba vknjižiti Bienerthu v dobro. Ako se v tem oziru ne bomo ravno strinjali z nemškimi avstrijskimi zgodovinarji, nismo mi krivi. Kaj smo vse videli v minulemu letu! Nemce, ki so v narodnem in gospodarskem oziru itak že prenašeni, se je negovalo in naravnost razvajalo, tako da so izgubili ves čut za pravo, ves čut za obstoječe državne zakone — in „miren, pozitiven dogovor“ bo poslej še težji ko je bil poprej. Ali je torej Bienerthova vlada ustvarila le jeden predpogoj za skupno parlamentarno vlado? Nasprotno: danes je v nevarnosti naše ustavno življenje vsled enostranskega in nerodnega Bienerthovega postopanja in vsi pravi prijatelji parlamenta, celo v nemškem taboru zapuščajo Bienertha.

In kaj naj porečemo k naši zunanji politiki in njenemu vplivu na naše notranje razmere? Nemško časopisje je kričalo, da se mora tudi v naši domači politiki jasno kazati nemški kurz — v zahvalo za zavezništvo Nemčije v balkanskih homatijah. Usoda avstrijskih narodov naj bi se torej ne odločevala na Dunaju temveč v Berlinu; vsenemški lističi bi naj komandirali našim ministrom in celi naši administrativi. Zdi se nam, da je bila ta vnema tako velika, da je baje vskliknil monarh: Od „Leitmeritzer Wochenblatt-a“ si Habsburžani ne dajo komandirati, koga naj imenujejo za ministra! Ako bi gori omenjeno geslo obveljalo, bi postala Avstrija navadna vazalna država Nemčije. Taka politika je zato odločno protiaustrijska — in sam cesar je izjavil, da je ne odobrava: „Jaz ne bi trpel protislovanske vlade v tej državi.“ Nemci in vlada so te besede, ki so se izkazale za resnične, skrbno skrivali in zato so tem aktualnejše!

Bilanca enoletne Bienerthove vlade je torej za državo kot tako popolnoma pasivna. Je že zadnji čas, da Bienerth pojde in zavlada pri nas režim, kakor si ga žele v interesu države pravi avstrijski domoljubi in tudi mi Slovenci, režim pravičnosti in resne volje za odpravo stoletnih krivic nad nami.

Politična kronika.

o Prehodno ministerstvo? Iz čeških poslanskih krogov se čuje, da stremi Glombinjskega akcija le za delno rekonstrukcijo kabineta, ki bi naj ostal kot prehodno ministerstvo do Božiča na vladi, potem pa bi se naj začela nova pogajanja med Nemci in Slovani. Čehi ne bi vstopili v to ministerstvo, ne smelo bi pa imeti tudi nemškega ministra rojaka. Bienerth bi ostal na krmilu, izstopili bi pa ministri Hohenburger, Schreiner, Ritt in Wrba. — V tem smislu poroča tudi „N. W. Tagblatt“: Najprej se naj sklene premirje med strankami, da se rešijo državne neobходимosti. Potem šele naj bi se začela nova sporazumna pogajanja med Nemci in Čehi in bi se naj sestavil delovni program, na temelju katerega bi bila možna rekonstrukcija kabineta. Ako se to ne posreči, bi moral stopiti § 14 v veljavo.

o Nemški glasovi za Bienertha. — Schreinerjevo glasilo, „Brüxer Ztg.“ pravi, da ni Bienerthovo stališče pravi nič omajano in da uživa popolno zaupanje krone. Bienertha in njegovih kolegov (aha!) se ne bode na noben način žrtvovalo Slov. jednota. Le v slučaju sporazuma med Nemci in Slovani se bodo zgodile velike spremembe v ministerstvu, v kolikor bodo potrebne za delazmožnost parlamenta. Pogoj za to pa je, da se opozicijske stranke razorožijo. . . Drž. posl. Pacher je na shodu v Karlovih varih rekel, da morajo Nemci držati Bienertha in njegovo vlado, „ker je marsikaj storil, kar se je smatralo prej za nemožno“, četudi ni ravno podpiral Nemcev. . . On bi se sprijaznil z vlado § 14, ker bi se lahko ustvarila marsikatera — dobra postava, pa Nemcem bi se moralo poprej zasigurati, da bi se ne ustvarilo tudi — slabih. . . Vzor nemškega hinavstva in parlamentarizma!

Drobne politične novice.

— Predsednik gosposke zbornice o Bienerthu. „Venkov“

LISTEK.

Orlov in njegova žena.

Ruski spisal Maksim Gorki.
Preložil Fedor Gradišnik.

(Dalje.)

III.

Nekega pondeljka zjutraj, baš ko sta Orlov in njegova žena pila čaj, se je prikazala na pragu njihovega neprijaznega stanovanja markantna postava policista. Griška Orlov je planil prestrašen s svojega sedeža in skušal v svoji zmešani, še od zadnje pijanosti prevzeti glavi razbrati dogodke poslednjih dni. Matrona ga je opazovala s plašnimi, očitajočimi očmi. Trdovratno molče, dasi še vedno v tesnem pričakovanju je uprl Griška svoje motne oči v nepričakovanega gosta.

„Tu sem, tu sem!“ je klical policist nekemu, ki je prihajal za njim.

„Tako temno je tukaj, kakor v

prepadu, vrag vzemi trgovca Petronikova!“ se je oglasil mladosten, vesel glas.

Policist je stopil v stran, in v stanovanje je prišel z urnimi koraki dijak v beli platneni halji, čepico v roki, z gladkoostriženimi lasmi, visokim, ogorelim čelom in živimi rujavimi očmi, ki so se smehljaje bliščale izpod očal.

„Dobro jutro!“ je vskliknil s svojim še mladostno zvenečim basom. „Čast mi je, da se vam predstavim: član sanitetne komisije sem. Prišel sem, da izvem, kako tukaj živite, in da poskusim enkrat vaš zrak. . . neznošen zrak.“

Orlov je pomirjen vzdihnil in se zadovoljno nasmejalo. Takoj spočetka mu je ugajal ta dijak s svojim veselimi značajem: njegov zdravi, rožnati, poličih in bradi z mehkim mahom obraščeni obraz je razodeval nekaj prijaznega, ljubeznjivega. Sveži, veseli smeh mladega moža je prinesel v klet Orlovih žarek luči in veselja.

„No, ljuba moja.“ je nadaljeval čez nekaj časa dijak, „tole kad pač lahko večkrat izprazneta, kajti odtod prihaja ta neznošni vzduh. Svetoval bi vam, tetka, da pobrišete tudi večkrat prah in stresete malo surovega apna v kote. To čisti zrak, in tudi zoper vlažnost je dobro sredstvo. In vi, Orlov — zakaj pa gledate tako žalostno?“ se je obrnil k Orlovu, ga prijel takoj za roko in mu potipal žilo.

Veselo, odlično obnašanje dijakovo je vplivalo na Orlova in njegovo ženo naravnost silno. Matrona se je v zadregi smehljala in ga molče opazovala, dočim se je Orlov razgreval ob pogledu na njegov sveži, mladeniški obraz.

„No, in kako je pa z vajinima ljubima trebuškoma?“ je vprašal dijak. „Kar mirno povejta, brez vseh okolnosti. . . Gre se tu za življensko vprašanje. Če ni kaj v redu, vama poskrbimo zastoj izborno sredstva, citro-

nino kislino, in še kaj družega. . . Po tem vama bo namah dobro.“

„Ne moreva se pritožiti. . . čisto zdrava sva.“ je rekel Griška smehljaje. „In če morda ne izgledam popolnoma tako kot bi moral, potem je to samo na videz — kajti, odkrito rečeno, sem nekoliko čez merico pil.“

„To sem že čutil. . . moj nos me ne vara. . . Seveda ste pili le čisto malo, kaj? Dva revna kozarčka? . . .“

Bilo je silno smešno, kako je izgovoril te besede in napravil pri tem obraz, da se je moral Griška na ves glas smejeti. Tudi Matrona se je smehljala izza svojega predpasnika. Dijak, ki se je za zabavo tudi smejal, je postal prvi zopet resen. Ko so se gube na njegovem obrazu zopet poravnale, je izgledal še odkritosrčneje in priprosteje kot poprej.

(Dalje prih.)

poroča, da se je izrazil knez Fürstenberg nekemu politiku v Pragi sledeče: Mislim, da bi Bienerth ne smel poslati dr. Dulemba k vladarju. Razmere so sedaj take, da angažiranje krone presega meje tistega, kar se imenuje državniška umetnost. Sedaj, ko je moral poljski kljub korigirati neresnično poročane cesarjeve besede, je to čisto jasno.

Iredentističen general. — Pariški list „Le Journal“ pravi, da ne bode imel iredentističen govor generala Asinari di Bernazza v Bresciji nobenih resnih posledic. Italjansko narodno sovrastvo se bo sicer še pokazalo večkrat, a ne bode motilo oficijelnih rednih razmer med Avstrijo in Italijo. — Italjanski državniki so preprečni, da bi se spuščali v kake nevarne afere.

Iz Turčije. Iz Soluna so poslali na grško mejo 4 bataljone pešcev in 2 pogorski bateriji, baje za to, da zabranijo prestop grških četnikov v Macedonijo.

Perzijski parlament je bil včeraj otvorjen s prestolnim govorom, katerega je čital min. predsednik. Izrazil je željo, naj bi se parlament trudil uvesti redne razmere v državo.

V ogrski krizi tudi včerajšnji avdijenci Andrassyja in Kossutha niste prinesli nobene odločitve. Sliši se, da se je cesar odločno izrazil proti nadaljnim nacionalnim koncesijam glede armade.

Dnevna kronika.

o **Splošni kongres vseh ljudskih plemen** se pripravlja v Londonu, kjer se ima vršiti meseca julija 1911. Sklicatelji kongresa imajo namen, odstraniti vso nezaupnost, ki vlada med različnimi plemeni ter jih sprijazniti med seboj. Razpravljalo se bo tudi o tem, kako bi se mogla uvesti zlasti med azijskimi narodi modernejša oblika vladanja.

o **Zbesneli dijaki.** V Glasgownu na Angleškem so se policisti in dijaki ljuto spoprijeli. Neki Body, ki se je neopravičeno nazival doktorjem, je predaval v nekem varietetu, čemur so se protivili dijaki. V petek je kakih 1200 dijakov začelo bombardirati „doktorja“ z gnjilimi jabolki in zaprtki, da je morala uposeči mestna straža. Sedaj se je začela bitka s pestmi, da je bilo nekaj ljudi težko, mnogo pa lahko ranjenih. Še le čez par ur je nastal mir.

o **Prva tvornica radija.** V Londonu so položili temeljni kamen za bodoči laboratorij za radij. Sir William Ramsay je našel, da se bo dalo radij pridobivati tekem 8 tednov. Največ se upa, da bo na leto mogoče dobiti 5 do 10 gramov radija. Pri prodaji se bo v prvi vrsti gledalo na angleške bolnišnice in učenjake.

o **Talmud v madžarskem jeziku.** Urednika dveh madžarskih klerikalnih listov sta sklenila, izdati talmud v madžarskem jeziku, ki bo baje potem služil v boju proti židom. Z njihovo lastno moralno teologijo mislijo Madžari žide pobijati.

o **Zgodovinski kmetijski voz.** Poljski kmet Drzimala, ki si ni bil smel graditi radi oblasti prepovedi hiše na lastnem posestvu, in se je radi tega nastanil v vozu kakor komedijant, je našel posnemovalcev. Kakor njemu, se je godilo tudi drugim kmetom v Poznaju, a vlada je kmalu prepovedala Poljakom to prakso. Zato so poprodali svoje vozove in sedaj ga je imel tudi Drzimala na oddajo, ker se je navolil tega stanovanja. Poljski muzej v Krakovem ga je kupil za 200 mark kot spomin pruskega nasilstva v 20. stoletju in bo v njem razstavil vse zakone in odredbe, tikajoče se Poljakov, kot dokaz pruske podivjanosti.

o **Kaj zaslužijo konji?** Največjo vsoto je to leto zaslužil zopet na avstrijskih dirkališčih 2 letni konj Rascal, ki je stekel premijo „Austria“ in „Ladislav“ v znesku 126.920 K; na drugem mestu je 4 letni Kotingbrunn, ki je dobil 126.200 kron.

o **Predavanje v „Leonovem društvu“ na Dunaju.** Koncem decembra t. l. bode v „Leonovem društvu“ na Du-

naju predaval madžarski opat in zgodovinar Komlossy o pripadnosti Bosne in Hercegovine k Ogrski. Komlossy je o tem že napisal brošuro „Das Rechtsverhältnis Bosniens u. Herzegowinas zu Ungarn“, v kateri na podlagi popolnoma zastarelih virov zastopa madžarsko stališče v vprašanju pripadnosti Bosne in Hercegovine. Predavanju, za katero vlada že sedaj veliko zanimanje na Dunaju in drugod osobito v znanstvenih krogih, bo prisostvoval tudi profesor hrvatske zgodovine na zagrebškem vsencilišču dr. F. Šušić, izvršten poznavalec bosanske zgodovine, ki bo zastopal hrvatsko stališče nasproti Komlossyju in mu tudi ne bo težko z njim obračunati. Vsekakor bo ta znanstveni dvoboj zanimiv.

o **Prof. dr. Lammasch o veleizdaji.** Prva avtoriteta v kriminalistiki, ugleđen in ces. dvoru udan človek, vsenciliščni profesor in dvorni svetnik dr. H. Lammasch piše v zadnji „Oesterr. Rundschau“ o osnovi novega avstrijskega kaz. zakona in med drugim pravi doslovno: „Gegenüber der weitschweifigen u. vagen Definition des Hochverrates im geltenden Recht bietet der Entwurf, § 110. eine Präzision, die der Rechtssicherheit zum Vorteil gereicht u. Anwendungen d. Verbrechensbegriffes ein Ende bereitet, wie wir sie zwar nicht bei uns, aber in einem anderen Lande, in dem unser Strafgesetzbuch gilt, gesehen haben.“ — To je kratka, a uničujoča obsodba zagrebškega procesa.

o **Vseslovska razstava v Odesi** se priredi, kakor smo že poročali, prihodnje leto. Otvori se meseca maja in bo trajala do oktobra. — Pripravljali odbor se je obrnil na vse slovanske narode z vabilom, naj se te razstave udeleže. Prvi med Slovani so se izrekli Poljaki, da se udeleže razstave. Kakor pa poročajo iz Varšave, so poljski trgovci in industrijalci poslali v Odeso inženirja Boguslawskega z nalogo, da na licu mesta študira vprašanje, da li bi Poljakom kazalo udeležiti se te razstave. Boguslawski se je na to vrnil v Varšavo, kjer so potem na njegov predlog sklenili, da se udeleže odeske razstave. — Kakor zatrjujejo, je k temu sklepu največ pripomogel knez Česlav Svjetopolk-Mirski.

o **Zastrupilo se 200 dijakov.** Iz New-Yorka poročajo: V treh dijaških konviktih se je teh dni istočasno zastrupilo 200 dijakov, ker so vžili pokvarjene konzerve. Vse te konzerve so bile kupljene pri isti tvrdki. Treba bo dolgo časa, preden dijaki zopet okrevajo.

o **Petrograd ima 2 milijona prebivalcev.** Ob zadnjem popisu prebivalstva leta 1906 je bilo v Petrogradu (brez vojaštva) 1.462.000 prebivalcev, a v predmetjih 262.672 prebivalcev. V zadnjih treh letih je to število znatno naraslo, tako, da šteje sedaj Petrograd okolu 2 mil. prebivalcev.

o **Sekta „samomorilcev“ na Ruskem.** Pri Arhangelškem na Ruskem so prišli sekta na sled, katere pristaši se nazivajo samomorilci. Pozorne so se le postale oblasti na nje, ko se je njihov ustanovitelj in glavar sam usmrtil. Pred nekaj leti se je bil „prorok“ Semen Guzanov pojavil blizu Arhangelškega in začel propovedovati svoj zveličavni nauk. Njegov govor je mrgolel besed iz svetega pisma in iz vsake besede je sevalo svetovraštvo. Guzanov je pri svojih pridigah čepel na smreki, stanoval je pa v temnem gozdu ob robu samotnega jezera, kjer si je bil izkopal jamo za bivališče. Prorokoval je skorajšnji konec sveta in trdil, da se je temu mogoče samo s samomorom izogniti. Med nevednim ljudstvom je našel dosti privržencev in jih število je še vedno naraščalo, dokler se prorok ni obesil na ravno tisti smreki, s katere je prej ljudi izpreobračal. Verniki so svojega svetnika pokopali v neki skalni votlini. Ko je policija izvedela za to, je šla gledat, če se že s svetnikom godijo čudeži. Zaprla je tudi nekoliko vernikov, nekaj jih je pa poskakalo v ono jezero.

Dne 8. decembra se vrši v Celju občni zbor Narodne stranke. Somišljeniki, agitirajte za udeležbo!

Štajerske novice.

d **Sodnijsko imenovanje.** Dr. Ign. Pewetz, svetnik deželnega nadsodišča v Gradcu, je imenovan dvornim svetnikom pri najvišjem in kasacijskem sodišču na Dunaju. Mi smo to že meseca julija prerokovali in je tudi naš drž. poslanec g. Fr. Roblek v interpelaciji dne 17. jul. v drž. zboru dobro povdaryl, da Pewetza v obeh pravosodnih uprave pač kvalificirajo njegove zveze z vodji nemških strank. O Pewetzu, o njegovem vsenemškem navdušenju in o biserih njegovega pravosodnega delovanja je slovensko časopisje sploh in smo tudi mi veliko pisali. Njegovemu najnovejšemu imenovanju se niti ne čudimo, saj živimo pod Hohenburgerjem.

d **Jegličeva brošura in „Hrvatstvo“.** Ljubljanski „Slovenec“ se je v svoji neizmerni skrbi, da bi opral Jegliča in prikazal liberalce kot tiste, ki pišejo svinjarije, zatekel h **klerikalnemu** hrvatskemu dnevniku „Hrvatstvo“, ki je v nekem članku opsoval naprednjake, ker so razkrili narodu škofovo svinjarstvo. Zato bomo gotovo ustregli „Slovencu“ in vsem pobožnim klerikalnim dušicam, ako ponatisnemo tudi mi nekatere cvetke iz sobotnega „Hrvatstva“, o tej zadevi. List v 2 stolpiča dolgem članku psuje hrvatske izdajatelje, ki so iz originalne škofove brošure prevedli najhujša mesta in izdali posebno knjižico, katere so razprodali že 3 izdaje. V tem članku torej pravi „Hrvatstvo“: „Njim (t. j. Pokretašem) **škandalozna pornografija škofa Jegliča** še ni bila dovolj škandalozna pornografija. Pokretašem še ni zadostovala **nepojmljiva brezstidnost**, s katero škof Jeglič govori popolnoma odkrito o stvareh, o katerih najbolj razuzdani mladeniči govore z neko rezervo... Njim niso zadostovale **svinjarije Jegličeve brošure**, katerih bise sramovala vsaka krčma v predmestju velikega mesta...“ Ali imajo gospodje pri „Slovencu“ dovolj?

Ljubljanski „Slovenec“ po škofovih stopinjah. Znano „zeleno“ brošuro, ki vsebuje najlepše cvetove Jegličeve domišljije o zakonskem življenju, so predstavili spekulativni ljudje tudi v hrvaščino in je priobčil odlomke iz nje tudi dunajski „Alldeutsches Tagbl.“ Vsega tega so sedaj krivi seve — slov. naprednjaki. Menda tudi za — škofovo nemoralno brošuro! Zato ker Vsenemci napadajo moralo — slov. škofa, smo se naprednjaki seveda že zvezali z — Nemci! To je najordinarnejše natolcevanje — vredno samo ordinarne klerikalne morale. Značilno je za ton klerikalnega časopisja, osobito „Slovenca“, da govori v članku, kjer so omenjene trditve, na par mestih o — vlačugah. Wes das Herz voll ist — Fej! Ta škofova brošurica je celo priprostim ljudem odprla oči — in zato morda ni bilo tako napačno, da so ljudje malo zvedeli, kaki ljudje sede na škofovskih sedežih — in kaki lumpje še le morajo viti tisti revolverski žurnalisti, ki take stvari zagovarjajo!

o **Govoreč — molk.** Na našo notico „klerikalni poštenjaki“, v kateri smo minuli petek osvetlili dr. Korosčeve časnikarske poštenosti proti dr. Ploju in razkrinkali laži o Zvezi južnih Slovanov — molči vse klerikalno časopisje. Stvar jim je šla do živega!

o **„Plojev klub“ in Hohenburger.** Zaradi Pevčevega imenovanja k najvišjemu sodišču, glede katerega je interpeliral g. drž. posl. Roblek že poleti, se zaganja duhovniška „Straža“ v „Plojev klub“. Zakrivil je to imeno-

vanje baje — on, ker ni hotel brezobzirno nastopiti proti Hohenburgerju. Res je pa, da je edino član „Plojevega kluba“ nastopil v tej zadevi, res je nadalje, da so poleti klerikalci najprej odobrili Hohenburgerju proračun — potem pa obstruirali, res je, da so govorili celo v časih obstrukcije člani klerikalnega kluba skrajno klaverno o naših sodnijskih razmerah, res je nadalje, da je „Sl. G.“ izjavil, da je za nemške sodnike prej ko za neklerikalne slovenske in res je konečno, da klerikalci še niso niti toliko storili za zboljšanje naših razmer pri sodnijah koliko je črnega pod nohtom. Vkljub temu, da so v večini in bi se imeli tedaj oni prvi dolžnost brigati za take stvari. — O „Plojevem klubu“ pišejo, da nima nobenega vpliva, kakor hitro pa vlada navzlic vsemogočnosti Šuštersičevega kluba kaj stori, je vsega kriv „Plojev klub“. Glede taktike „Plojevega kluba“ je treba konečno omeniti, da je bila gotovo boljša ko Šuštersičeva“, saj se je ta sam k nji spreobrnil, — ker je videl, da ne gre drugače. Ampak — klerikalna poštenost in duhovniška resnicoljubnost nad vse!

d **Občni zbor celjske Čitalnice**, ki se je vršil v soboto, dne 13. t. m. zvečer je osvetlil delavnost čitalnice in njenega odbora v pretečenem društvenem letu. Knjižničar dr. Dolar je povedal, da se je pretečenega društvenega leta prečitalo 3766 knjig in da je čutil ponovno potrebo, da bi morala biti vsaj dva knjižničarja. Kazal je tudi brezbriznost nekaterih posojevalcev, ki menda sploh mislijo, da ni treba vračati knjig. Priporočal je nadalje, da bi se morale knjige dati prevezati in po potrebi razkužiti. Blagajnik g. Mirnik je podal obširen račun o denarnem prometu čitalnice. Dohodkov je imela čitalnica K 3292'44, izdatkov pa K 3291'81, tako, da je pri sklepu računov preostalo 62 vinarjev. Vseh članov je bilo slednjič 134. Ko se je poročilo tajnikovo, blagajnikovo in knjižničarjevo odobrilo, se je izvolil novi odbor. Obžalovanja vredno je, da občni zbor ne najde večjega zanimanja pri članih. Zelo pomanjkljiva udeležba govori jasno in karajoče — o zanikernosti nekaternikov, ki jih ni zadrževal nujen posel, ampak udobnost in sladko prepričanje, da bodo že brez njih opravili. Odbor čitalnice se je sestavil iz sledečih članov: g. dr. Josip Serbec, predsednik; g. dr. Juro Hrašovec, podpredsednik; g. Mirnik, blagajnik; gosp. dr. Dolar, knjižničar; g. Prekoršek, tajnik. Nadalje so se voljeni gg: Lončar, dr. Kukovec, dr. Janko Serbec in dr. Božič. Namestniki so gg: Likar, Stermecki, Kralj, dr. Šandor Hrašovec; pregledniki pa gg. Berk, Smertnik in Meglič. — Upamo, da bo ta odbor polvoljno deloval v prospah prosvete in narodne zavesti.

d **Odlikovanja okrajnega glavarja.** Vseh 40 kmetijskih občin radgonskega okraja je imenovalo okrajnega glavarja grofa Stürgkha častnim občanom, oziroma članom.

d **Iz poštne službe.** Aspirantka gca Amalija Vargazon je imenovana za oficiantko drugega razreda v Kojnicah.

d **Pri igri je umrl v Ljubnem** ob Muri v nedeljo gostilničar Kriechbaum. Kvartal je z nekimi znanci in pri tem ga je zadela kap.

d **Norec v cerkvi.** V nedeljo je v neki graški cerkvi kočijaž Alojz Scherz nenadoma znorel. Stražnik ga je spravil na policijski urad, od tam so ga pa prepeljali v bolnišnico, da ga preiščejo.

d **Gradec je zdravo mesto.** Sobotno uradno poročilo o smrtnih slučajih v Gradcu pove, da od 150.000 prebivalcev celi dan ni nikdo umrl.

d Občina Otiški Vrh pri Meži, v kateri so se vršile te dni občinske volitve, je obdržala svojega starega župana. Izvoljen je zopet naprednjak g. Ivan Verdnik.

Slovensko gledališče v Mariboru.
„Dramatično društvo“ je v nedeljo 14. t. m. uprizorilo svojo 3. gledališko predstavo, „Krasno Lido“. Za to burlesko so se izbrale najboljše moči, tehnično osobje je delalo z mrzlično marljivostjo. Težka je ta igra in treba je res truda, da se doseže uspeh. Dasi je bil kratek čas za vaje, akoravno z njimi niso štedili, je uspela „Krasna Lida“ tako sijajno, da je človeka iznenadilo. Ne bom tukaj navajal posameznih ulog, ne bom hvalil posameznih oseb, zakaj vsi so storili svoje najboljšo, vsi so igrali izborni. Občinstvo, katero je tokrat prvič docela napolnilo obširno dvorano „Narodnega doma“, je glasno priznavalo igralcem izborni nastop in pevske točke so se morale ponavljati; če bi bilo po želji občinstva, bi se najbrž morale ponavljati do jutra. Saj smo pa tudi prvokrat na našem odru od naših diletantov čuli izvirne kuplete, ki so kaj ugajali, kakor oni na mestne volitve mariborske, na hudega gospoda režiserja (Medveda) in druge. One gospode (morda je bil samo eden), katerim se pevske točke niso zdele precizne in so kritikovali, pa prosimo, ker so prosluli pevci, da v bodoče pri enakih igrah prevzamejo pevske točke, ne pa se zoperstavljajo sodelovanju, in izostala bode tudi tozadavna krilika, ki ni bila na mestu. Naši diletantje so storili, kar je bilo mogoče, a če niso rojeni pevci, ne morejo za to. Sicer pa je Krasna Lida svoje pevske točke izvršila tako dobro, da smo bili lahko ponosni na pevko. Videl sem letošnje igralce nemškega gledališča mariborskega, a trdim lahko, da se smejo, če ne učiti, vsaj vzeti za vzgled naše igralce, ki so le diletanti. Nismo pogrešali tokrat intelligence, ki je zavzela vse sedeže, in priznati moramo, da je razveselilo vsakega, kdor je pogledal po dvorani. Stojišča natlačena, sedeži zasedeni in če sem gledal to množino naroda, ki se je stekla iz Maribora in okolice, pa tudi od drugod (za kar bodi prisrčna hvala milim gostom!) je človeku igralo srce veselja in nehote se nam je vsiljevala misel vzajemnosti, skupnega dela zoper narodne nam sovraže. — Tu je sedel profesor zraven duhovnika, odvetnik zraven uradnika in zopet ti so se med odmor, ki so bili (hvala društvu!) razmeroma kratki, pomenkovali z delavci. Kdo bi ne bil ginjen. Saj je plaval nad nami in med nami slovenski duh, prešinjal vsa srca in se izražal v glasnih, navdušenih vzklikih. Človeku se je zadelo, da se dviga v tem hipu tisoče in tisoče rok, ki jim je vilo pogum, vzpodbujajo in zavednost narodno gledališče, učilišče za narodno osamosvojitve. „Dramatično društvo“ je lahko ponosno na svoj gmotni uspeh, ker sedaj lahko z mirnejšim srcem pripravlja „Snegulčico“ za Miklavžev večer na 5. grudnia 1909 in potem „Valensko svatbo“ na 19. grudnia t. l. — Le naprej, mlado društvo! Budi duh slovenski! Vam diletantje, ki kažete toliko marljivosti, toliko samozatajevanja in požrtvovalnosti, da darujete borne proste urice in večere za naporno delo pri vajah in predstavah, pa vse priznanje; zavest sama spolnjene narodne dolžnosti naj vam poplača dobro delo. Naše hvaležnosti si bodite svesti. Sprevideli ste, da vas hočemo podpirati in z obilnim obiskom nagraditi vaš trud. Na svidenje na Miklavževem večeru pri — „Snegulčici, čeprav bi morebiti pokala dvorana. Nazdar! —g—

Kranjske novice.

a Volitve v obrtno razsodišče v Ljubljani, ki so se vršile v nedeljo, imajo sledeči izid: V I. skupini ožja volitev med soc. demokrati (134—148 glasov) in klerikalci (246—248); v II. skupini zmagali soc. demokratje s 355—358 glasovi; v III. skupini ožja volitev med kandidati trgovstva (90—108 glasov) in klerikalcev (124—127 glasov). Danes so volitve v obrtno sodišče.

a Iz notarskih krogov. Premeščeni so notarji: Jakob Kogej iz Loža v Postojno, Jos. Rohrmann iz Cerknice v Kostanjevico, Hubert Zaveršnik iz Žužemberka v Cerknico in Gregor Demšar iz Postojne v Lož.

Justica tu in na Češkem. Svoj čas so bile konfiscirane razglednice, ki so se nanašale na cesarjevo darilo 20.000 K za nemško gledališče v Ljubljani. Še predno se je za konfiskacijo iz uradnega lista zvedelo, je prinesel „Slov. Narod“ vsebino razglednice. Drž. pravdnikstvo ga je tožilo zaradi pregreška zoper §. 24. tisk. zak., ker je „objavil vsebino zaplenjene tiskovine“. List je bil obsojen na 100 K globe. Notico enake vsebine kakor „Slov. Narod“ pa je prinesla istočasno tudi „Union“ v Pragi. Bila je tudi tožena, a obsojena samo na 20 K. Sedaj res ne vemo, kje je prava pravica, ali pri ljubljanski ali praški sodnji.

a Slov. čebelarstvenemu društvu je dal kranjski deželni odbor 400 K podpore.

a Dve strokovni učiteljski mesti sta razpisani na dež. kmetijski šoli na Grmu, eno za sadjarstvo, drugo za zelenjadarstvo. Mesti sta v VII. plač. razredu. Prošnje s prilogami do 1. dec. na kranjski dež. odbor. Službo bo nastopiti s 1. jan. 1910.

a Kranjski deželni odbor je sklenil pošiljati začasno dečke, pristojne na Kranjsko, ki še niso izpolnili 14. leta in so določeni v poboljšalnico prisilne delavnice, v salezijanski zavod na Rakovniku.

Koroške novice.

v V Millstattu na koroškem je umrl 14. tm. notar Oskar pl. Luschan v 52. letu starosti.

v V Št. Vidu ob Glini je umrl oče nemškega poslanca Doberniga.

v V Dobri vasi so ustanovili podružnico Súdmarke.

v Otvoritev društvenega doma na Brnci pri Beljaku minulo nedeljo so hoteli Nemci preprečiti. Nemško časopisje je že cel teden prej hujskalo, da se misli izvršiti v nedeljo „Sokolsteinbruch“ v Brnci in je pozivalo na izlet tjakaj. Prišlo je res kakih par sto hajlovcev; razsajali in divjali so pred poslopjem, strgali trobojnico, in hoteli vlomiti v hišo, kar je pa preprečil komisar z orožniki. Bando so vodili domači učitelj in uradniki državne železnice. Slovenska slavnost se je vključ temu vršila. — Tako se izraža kultura nemških banditov.

Primorske novice.

a Nadomestna volitev v Trstu. Razmerje glasov pri nedeljski volitvi je sledeče: dr. Pitacco (italj. liberal) 2798 glasov, Nicolao (soc. dem.) 1667, dr. Slavik (slov. nar.) 644, dr. Depanther (kršč. soc.) 80, Pagnini (italj. nar. soc.) 333, razni 18. Oddanih je bilo torej 5540 glasov, abs. večina torej 2771; Pitacco je torej zmagal, kakor smo že včeraj sporočili, s 27 glasov večine. Leta 1907 se je oddalo: za socialista 2178, za italj. liberalca 1949, za Slovenca 660, za kršč. soc. 499, razni 4.

a „Kamenita Arabija“ se naziva na otoka Cresu velika planjava, ker je čisto gola in oko ne vidi drugega, kakor sivo kršno kamenje. Sedaj se je izrekla komisija, ki je ta del otoka preiskala, da se mora in more pozgoditi.

a Dr. Laginja pri cesarju. O audijenci namestnika istrskega deželnega glavarja dr. Laginja pri cesarju se poroča sledeče: Vladar je z namestnikom deželnega glavarja govoril o odnošajih v istrskem deželnem zboru, ki je bil kakor zbrano, na zadnjem zasedanju odgojen, ne da bi začel delati. Cesar je izrekel nado, da bo istrski deželni zbor vendar pričel plodonosno delovati in je izrazil svoje veselje glede stvari, ki se jih je med obema narodoma, — Slovani in Italijani — že doseglo potom kompromisa. — Dr. Laginja je pripomnil, da potrebuje dežela v gospodarskem oziru še mnogo, in da bi bilo zelo želeli, da bi vlada priskočila na pomoč šolstvu, ker je na tisoče šoloobveznih otrok, ki ne morejo pohajati šole, ker ni šolskih poslopij in učiteljskih moči. — Cesar je odvrnivši naglašal, da je ta stvar bolj obžalovanja vredna, ker se gre ravno za siromašnejši del prebivalstva in izlasti za kmetško ljudstvo.

Slovanski zapiski.

a z Novosadski radikalci in tisk v Srbiji. Trije poslanci srbske radikalne stranke so izstopili iz narodnostnega kluba v ogerski zbornici in so ponudili svojo službo madjarski koaliciji. Ta čin je bil po svoji zaslugi od jugoslovanske javnosti ožigosan, ali najnovejši pojav je pri tem to, da ravno srbski tisk v kraljevini ogorčene članke prinaša o početju teh treh Srbov, ki so sedaj popolnoma osamočeni med Slovani. „Dnevni list“ piše o nacionalnih dezertirjih in pravi: „Dočim drugi naši poslanci vedejo ljut boj proti madjarskemu nasilju in madjarizaciji, stopa ta trojica v madjarske vrste; dočim madjarski šovinisti hočejo na Hrvatzkem iztrebiti srbsko ime, dočim se na Ogterskem zapirajo srbske šole in se proganja vse, kar je srbsko, misli Jaša Tomič, da se človek mora pokoriti taki vladi in jej biti čisto po volji. Ti begunci iz narodnih vrst so odkrito priznali, da so Košutovci. Radikalna narodna stranka ni več srbska narodna stranka. Radikalci so zapustili srbohrvatsko koalicijo, da bi jo oslabili v boju proti madjarizaciji Hrvatske. Na Srbskem ni lista, kamoli stranke, ki bi odobraval Tomičevo izdajstvo. Celo Srbstvo ima danes Tomiča in njegove ljudi za slabe Srbe.“ — „Trgovinski Glasnik“ je pa pisal: „Osrednji odbor novosadske radikalne stranke je pohvalil „željo“ trojice radikalnih poslancev v ogerskem zboru, smeti izstopiti iz kluba nemandjarskih narodnosti, da bi se mogli približati Košutovi stranki. Ednako se je osrednji odbor tudi ravnal, ko so pred onim trenutkom bili izstopili radikalni poslanci v hrvatskem saboru iz hrvatsko-srbske koalicije in v svojem novosadskem glasilu otvorili polemiko proti hrvatsko-srbski zvezi.“ — „Trg. Glasnik“ očita mladorakom vse, kar so do sedaj zagrešili v svojem klečeplazstvu napram Madjarom in pravi dalje: „Srbski radikalni poslanci izstopajo iz tega kluba, ki stoji na braniku življenja nemandjarskih narodov. Srbski radikalci zapuščajajo one, ki se bojujejo tudi za njihov jezik; oni so storili nekaj, kar jim nobeden, vsaj na pol zdrav politik, ne more odpustiti, ker je samo protivnikom v korist.“ Podobno preganjajo srbske radikalce tudi vsi drugi listi.

a Srbska požrtvovalnost. Belograjška univerza je nameščena v hiši, ki jo je daroval v ta namen leta 1863. Mišo Atanasijević. Da ustanovijo medicinski oddelek se nabirajo sedaj podpisi in sklad. Ilija Kotarac je daroval 2 milijona dinarjev. Čelović bo daval vsako leto 2000 dinarjev. Dmitar Stamenković je dal 400.000 dinarjev za publikacije, ki se tičejo izvenkraljevinskih Srbov. Ravno tako je namenjena znatna ustanova Nikola Čupića za izdavanje srbskih knjig v obče. Ustanova Nikolića-Belje je v prid geograf-

skemu in etnografskemu preiskovanju Srbije. Da se ustanovi srbski državni arhiv, je bilo zbranih 60.000 dinarjev. Profesor Vladimir Karić je zapisal 50.000 dinarjev za izdavanje zemljepisnih knjig. Arhimandrit Nikefor Dučić je pa daroval 60.000 dinarjev za leposlovne knjige. „Kujževna zadruga“ je zbrala 300.000 dinarjev za izdavanje poljudnih knjig, kakor so pri nas Mohorjeve. Razven tega bi se lahko navedlo vrsto znatnih darov, ki so izšli iz naroda, ki je moral biti do pred kratkim narod pastirjev in hajdukov.

Poljsko šolstvo na Dunaju. „Nowa Reforma“ poziva poljsko javnost, da bi bolj podpirala svoje šolstvo na Dunaju. Do sedaj so na Dunaju 4 poljske šole, a imelo bi jih biti najmanj deset. Tri sto poljskih otrok je brez šole. Društvo „Biblioteka Polska“ vzdržuje v prvem okraju eno dvorazredno šolo in „Polskie towarzystwo Szkoły ludowej“ enorazredno v drugem okraju, dvorazredno v tretjem in enorazredno v osemnajstem okraju.

v Žlahtni čin občine Motyčin na Češkem. Mala občina Motyčin na Češkem je pokazala smisel za dobrodelnost s tem, da je kupila 1200 žrebcev loterije, ki hoče ustanoviti sanatorij za jetične na Pleši. S tem činom se je vzorna občina postavila v prvo vrsto zavednih in naprednih občin. Takih bi tudi nam trebalo. Drezamo in drezamo za kak prispevek, na pr. v narodne svrhe, pa vse zastoj.

v Češki Šincendorf. Na češko moravski meji med Nemškim Brodom in Jiglavo je nemški otočič Šincendorf, obdan od češkega življa. Vključ češki večini držijo do sedaj Nemci oblast v rokah. V nedeljo, desetega oktobra, so bile občinske volitve in takrat so prvokrat zmagali češki kandidati v drugem razredu. V obeh dveh ostalih razredih so se še Nemci vzdržali, ali to le, ker se je volilo po starem volilnem redu, ki je veljal pred 5 leti: V zadnjih treh letih je namreč čeških volilcev v prvem in tretjem razredu tako naraslo, da bodo prihodnjic na vsak način tudi tu prodrli.

a Zmage protisemitov na Ruskem. Pri volitvah v občinski zastop največjega ruskega trgovskega mesta Odeše so zmagali antisemiti na celi črti. Če pomislimo, da je imela zadnja ruska revolucija v tem mestu svoje gnezdo, kjer je 40% židov in kjer so bili sedaj židi in socialisti na krmilu, bomo znali to zmago dobro oceniti.

Po svetu.

a Društvo „čednostnih“ so si ustanovile baletke pri pariški Veliki operi. V to društvo vstopi lahko vsaka baletka, ki dokaže, da je v zadnjih šestih mesecih živela popolnoma „čednostno“. (Zahtevati daljši termin bi bilo pač zelo težko.) Dozdaj ima društvo že okoli 200 članic, ampak vse že tako v letih, da se njih „čednostnemu“ življenju lahko brez skrbi verjame.

a Protestni shod v Newyorku so pred kakimi 14 dnevi sklicali vzhodnje ameriški slovanski svobodomisleci. Narodna Budova je bila nabito polna slovanskega, zlasti jugoslovanskega občinstva. Govorila sta A. K. Zicha o razmerah na Španskem in E. Švehla o razmerah v Avstriji, zlasti o „hrvatski justici“. Sprejeti sta bili ostri resoluciji proti avstrijskemu sistemu.

a „Da ga Goethe ne bode zavidal“. Ko so pri Schillerjevem slavu polagala razna društva vence pred Schillerjev spomenik na Dunaju, je splezal neki deček na nasproti stoječi spomenik Goethejev in mu je stisnil v lahno odprto desno roko veliko belo krizantemo. Ko ga je vzel potem neki stražnik v šolo, se je odrezal: „Dal sem mu jo, če ne bo Schillerja zavidal.“

a Nova kepenikiada. Nenavadno drzen čin so izvršili trije vlomilci v Berlinu. Tam so udri v poslopje deželnega sodišča in so strli več vrat v uradne sobe. Nato so se oblekli v sodniške talarje, ki so jih našli in so izpolnili več računskih formularjev z dozdavnimi vsotami, ki je treba, da jih pravdarji plačajo in so to potrdili z uradnimi pečati. Izgotovili so si nadalje eksekutorske legitimacije in s temi so šli eksekvirat ljudi, katerim so odvzeli nad 3000 mark. Vse tri „eksekutorje“ so že prijeli, enega teh celo na Dunaju, kamor se je bil ugenil, da uživa pridobljeni denar.

v Iztočnokitajska železnica postane — japonska? „Echo de Paris“ poroča iz Petrograda, da je prodal ruski fin. minister iztočno-kitajsko železnico Japoncem za 300 mil. rubljev. Rusija pa še ima nadalje pravico, po enem delu železnice tekom petih let prevažati svoje čete. Ta je pa že bos!

z Poostrenje postave o avtorstvu. Pravosodni minister je izdelal zakonski načrt, ki izredno poostre določbe o avtorskem pravu z dne 26. dec. 1895. Spremembe se glase: Kdor namenoma krši avtorsko pravo in take izdelke za denar razpečava, se kaznuje zaradi prestopka z zaporom 1 tedna do 1 leta ali z denarno globo 50 do 4000 kron. Poleg zaporne kazni se pa lahko naloži globo do 5000 K. Kdor tuje delo pod svojim imenom ali pa kako svoje pod imenom kakega drugega pisatelja v promet spravi in tako skuša ljudi preslepiti, se kaznuje na enak način.

o Lepi priimki. V Kirchheimbolandenu na Nemškem se je vršila pravda zaradi žaljenja časti. Neki občan je imenoval nekega duhovnika „Saupfaff“. Pri obravnavi se je toženec, žid, zagovarjal, da ta beseda ni žaljiva, ker se obče rabi in je to tudi dokazal. Seveda mu je torej tudi župnik zabrusil, da ne sme biti žaljen, če mu ljudje rečejo „Saujud“. Ne vemo, če je bil žaljen ali ne, osvetljuje pa beseda „Saupfaff“, ki je v splošni rabi, tamojno duhovščino zelo značilno.

d Nova zračna ladja. Aparat čisto svoje vrste si je dal patentirati neki Draždanec. To je kombinacija balona z letalnim strojem na vijake in aparat, ki je sličen preobrnjeni ladji, vsebuje vodik, s katerega pomočjo nosi stroj 19/20 lastne teže in 12 oseb, dočim dvigajo ostalo dvajsetino vijaki. Leteča ladja, tako nazivajo ta aparat nemški listi, dobi štiri mašine, ki bodo s ploščnatim krmilom in gondolo vred na sredi pritrjene. Ladjo bodeta vodila dva spredi poševno pritrjena peplerja, dočim bodeta dva od vzadi ladjo priganjala. Kakor kaže ta ladja, poganja aviatika zelo fantastične cvetove.

o Zadnji moški potomec Gutenberga, izumitelja tiskarske umetnosti, general topništva in generalni adjutant vrtimberškega kralja, Henrik pl. Molsberg, ja nedavno umrl v Stuttgartu.

Narodni gospodar.

u Poučni tačaj o kmetijskem združništvu priredi splošna zveza avstrijskih kmetijskih zadrug na Dunaju. Tečaj se bodo vršili odslej vsako leto tri mesece in sicer od 10. jan. do 10. aprila na Dunaju. Namen imajo, podati mladim združnikom in onim, ki se hočejo temu poklicu posvetiti, temeljit pouk na vseh poljih kmetijskega združništva. Seveda bo mogel obiskati tečaj le tisti, ki ima o združništvu vsaj že nekoliko pojma. Vsak udeleženec mora biti star najmanj 18. let. Za en tečaj je plačati 30 K šolnine. — Splošna zveza a. k. z. bo poskrbela udeležencem za cena stanovanja in ceno hrano. Priglasiti se je na naslov: Splošna zveza avstrijskih kmetijskih zadrug (Allgemeiner Verband landwirtschaftlicher Genossenschaften in — Österreich) Dunaj I. Schaulergasse 6.

— Prošnjam je predložiti spričevalo o predizobrazbi in o morebitnih dozrajnih službah. Učni jezik je nemški.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Klofačev govor.

v Kutna gora, 16. nov. Na dobro obiskanem političnem shodu je poročal o političnem položaju posl. Klofač. Trdil je, da je pozitivna politika dr. Kramarja popolnoma poražena. Prva naloga češke politike mora biti odslej odstranitev § 14. Politični položaj na Češkem ilustrira najboljšje to, da je češko ljudstvo napram sedanji krizi popolnoma apatično.

Grof Andrassy-novi ogrski ministrijski predsednik. Koncesije Madžarom.

v Praga, 16. nov. „Union“ poroča iz Dunaja, da je cesar dovolil Madžarom neke koncesije, ki se pa ne tikajo armade, a je stavil obenem zahtevo, da se mora čimprej na Ogrskem izvesti volilna reforma in sprejeti novi brambni zakon. Grof Andrassy bo kot ministrijski predsednik v ogrskem državnem zboru naštel vse koncesije po vrsti.

Rekonstrukcija avstrijskega ministrijsiva ne bo.

v Praga, 16. nov. „Bohemia“ poroča iz baje dobro poučenih krogov, da so vse govorice o rekonstrukciji ministrijske prazne izmišljotine. Bienenrthova vlada stoji trdnješe ko kedaj poprej in o kaki rekonstrukciji ne more biti niti govora.

Clemenceau pride zopet k vladi?

v Pariz, 16. nov. „Eclair“ poroča, da je Clemenceau odložil svoje potovanje v Egipt, ker upa priti zopet na vlado. Svojim prijateljem je rekel, da bode Briand v kratkem padel in da bode on njegov naslednik.

250 rudarjev v gorečem rudniku.

Cherry (Illinois), 16. nov. Včeraj so se podali prostovoljci do 300 m globoko, pa niso našli nobenih mrtvecev. Misli se, da so rudarji zbežali v globokejšje rove. Nikdo nima več upanja, da bi prišli še živi iz rudnika. Pri vходу se je nabralo več sto žen in otrok, ki so silno kričali in jokali, ko so rudnik zaprli in zapečatili, da bi zaдушili ogenj. Sodijo, da je v jami našlo smrt 250 rudarjev.

o Cherry, 16. nov. Danes so znova odpri rudnik in rešilno moštvo je napravilo poskus najti ponesrečence. Ker pa je ogenj izbruhnil z novo silo, so morali rudnik znova zapreti.

Anarhisti v Južni Ameriki.

o Buenos Aires, 16. nov. Vlada je odredila 2mesečno obsedno stanje za celo argentinsko republiko, ker je policija mnenja, da je bil atentat na policijskega prefekta prvi čin razsežne anarhistične zarote.

o Milan, 16. nov. „Secolo“ poroča iz Lime, da je vrgel nek anarhist bombo pod škofov voz. Škof je mrtev, atentator se je pa ustrelil.

Eksplodizija v Kaneji.

o Kaneja (na Kreti), 16. nov. — V bližini krečanske zbornice je eksplodiralo večje število dinamičnih patron, ki so bile zložene v škatljo. — Škode ni, eksplozija pa je vzbudila velik strah in pozornost krečanske vlade.

Gospa Steinheil.

o Pariz, 16. nov. Gospa Steinheil se je naselila v nekem zdravilišču blizu Pariza. Več impresarijev ji je že ponudilo visoke vsote za nastope v varijete-gledališčih.

Tržne cene.

15. novembra.

Sladkor. Trst. — Centrifugal Piles prompt K 34³/₈ do K 34¹/₄, za dobavo K 34¹/₂ do K 35³/₈. Tendence: trdna.

Sladkor, Praga. Surovi sladkor prompt K 28'50, nova kampanja kron 24'65. — Tendence uporna. Vreme: deževno.

Budimpešta. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin. mlade težke 150 do 152 vin., mlade, srednje 150 do 152 v. mlade, lahke 145—146 vin. zaloga 23.299 komadov. Prignano 702 komadov, odgnano 465. Ostalo torej 23.536 komadov. Tendence mirna.

Budimpešta. Pšenica za april K 14'10, pšenica za oktober K 11'75, rž za april K 10'17, oves za april K 7'53, koruza za maj K 6'68, ogrščica za avgust K 13'40. Pšeničnih ponudb zmerno, veselje kupiti zmerno, tendence mirna. Promet 15000 stotov. Efektivna pšenica se je slabo držala, drugo mirno. Termini so tendirali na realizacije in se držali mirno. Vreme: kalno.

Ravnokar je izšla!

**! Samo za odrasle !
Kaj pravi brošura škofa**

ljublanskega

Antona Bonaventura?

Kritična razprava.

I. zv. 30 vin., II. zv. 20 vin.

Spisal Anonymus.

Naroča se v tiskarni v Kranju ali pri nekaterih knjigotržcih.

Stanovanje (soba in kuhinja)

se odda takoj v najem: Dolgopolje št. 1.

Izurjen pomočnik

špecerijske ali mešane stroke, čez 24 let star, kateri ima tudi sposobnost za potovalca, se sprejme z ugodno plačo z novim letom. — Pismene ponudbe pod naslovom „Zanesljivost“ naj se pošljejo na upravništvo tega lista.

Priporoča se!

ANTON ŠARC

= v Ljubljani =

sv. Petra cesta šte. 8

pri nakupu platna, prtov, prtičev itd., bombaževinastega blaga, švicarskih vezil.

Opreme za neveste

perilo za gospe in gospode se izdeluje doma in po meri. Cene nizke. Blago dobro.

Pralnica in svetilnikalnica v Kolodvorskih ulicah 8.

Sukna

in modno blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno

v Humpolcu

na Češkem.

— Vzorci franco. —

Udobno urejena ter opremljena z najnovejšimi pomožnimi stroji, z modernimi črkami in okraski se priporoča slav. občinstvu, korporacijam, društvom in uradom v izdelovanje vseh v svojo stroko spadajočih del od najpreprostejših do najfinejših izpoljave. — Vežanje knjig za privatnike, društva in korporacije se izvršuje v najkrajšem času. — Strogo solidno delo.

SVOJI K
SVOJIM!

**ZVEZNA
KNJIGOVEZNICA**

V CELJU

Schillerjeva cesta šte. 3.